

Mál nr. 360/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka (X)

Skaðabótaábyrgð. Veitur.

Gögn.

- 165. Málskot móttakið 5. október 2023, ásamt fylgiskjölum.
- 166. Bréf V dags. 10. desember 2023, ásamt fylgiskjölum.
- 167. Viðbótarathugasemdir M dags. 1. desember 2023, ásamt fylgiskjölum.
- 168. Viðbótarathugasemdir V dags. 10. desember 2023, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að M telur sig hafa orðið fyrir í kjölfar þess að vatnslagnir X brustu í september 2022 við Jöfurbás í Gufunesi, en munir X voru þá staðsettir í kjallara húseignar við þá götu. Einnig telur M að tjón hafi orðið á húseign sem og annað fjártjón vegna vatnselgs sem ekki hafi verið stöðvaður fyrr en um þremur dögum eftir að tilkynnt var um hann til X. Af gögnum málsins verður ráðið að vatn hafi farið inn kjallara ofangreindrar húseignar en einnig hafi vatnspollur myndast við lóð húseignarinnar.

M bendir á í málskoti að starfsmenn M hafi tilkynnt um vatn í kjallara húseignarinnar hinn 15. september 2022 og tilkynnt um það til X sem ekki hafi gert þær ráðstafanir að loka ekki umsvifalaust fyrir vatn á meðan ráðið væri fram úr orsök þess að vatns streymdi. M lýsir atvikum þannig að vatn hafi þrátt fyrir yfirlýsingar X um úrbætur streymt áfram daginn eftir og þá hafi verið gerð sýrumæling á vatni af hálfu X sem hafi talið á grundvelli hennar að vatn stafaði ekki frá vatnslögnum X og þannig hafi X ekki gert frekari ráðstafanir. M kveðst hafa sett upp öflugar dælur í húsnaðinu og kallað til slökkvilið án árangurs og eftir að verða þrjá sólarhringa eftir ítrekaðar tilkynningar M til X hafi komið í ljós að vatnslögn X hafi farið í sundur og viðeigandi viðgerðir voru gerðar. M bendir á að X hafi haldið eftir gögnum og að V hafi neitað að afhenda gögn sem afstaða V byggði á til þess að meta hvort viðbrögð starfsmanna X hafi verið forsvaranleg í greint sinn.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni á munum sínum, annars vegar vegna óviðunandi ástands lagna X og hafi X vanrækt viðhaldsskyldu sína á þeim lögnum. Með því að neita að afhenda gögn um ástand lagnarinnar beri X sönnunarbyrði fyrir þeirri staðhæfingu sinni að starfsmenn X hafi ekki gert neitt rangt. Hins vegar byggir M á því að viðbrögð starfsmanna X við vatnsleka hafi verið röng og hafi skapað stjórnlaust ástand. Þegar loks hafi komið í ljós að vatn lak frá skemmdum lögnum X hafi verulegum hluta þeirra verið skipt út og nýjum lokum komið fyrir og sýni það að ástand lagna var óviðunandi og viðhaldspörf hafi verið brýn. Í öllu falli hafi verið ástæða til að yfirfara allar lagnir í nágrenni húseignarinnar sem flæddi inn í strax í upphafi og ganga úr skugga um að leki hefði verið stöðvaður auk þess sem skorað er á X að leggja fram tímasettar upplýsingar um þær ráðstafanir sem gerðar voru. M telur tjón sitt óumdeilt, skemmdir hafi verið á brunalúgum sem þurft hafi að skipa út og kostnaður hafi hlotist af því að hafa heimil á vatnseig, auk þess sem verulegar líkur séu á að jarðvegur undir botnplötu hafi sigið með þeim afleiðingum að lagnakerfi undir henni hafi gengið úr skorðum með tilheyrandi tjóni. Einnig hafi M orðið fyrir tjóni vegna lögmannskostnaðar sem hafi hlotist af því að gæta hagsmuna sinna.

V hefur hafnað bótaskyldu og vísar til þess að þegar varð vart við vatn í kjallara húseignar við Jöfurbás í Gufunesi hinn 9. september 2022 hafi starfsmenn X gert viðeigandi ráðstafanir með því að framkvæma leiðnimælingu á vatni í kjallara og niðurstöður hennar hafi bent til þess um væri að ræða jarðvatn eða fráveituvatn og eftir athugun á fráveitukerfum hafi verið hægt að útiloka leka frá þeim. Þannig hafi starfsmenn X talið að um væri að ræða jarðvatn enda hafi veruleg úrkoma verið á þessum tíma. Nokkrum dögum seinna hafi síðan fundist leki á dreifiað í 120 metra fjarlægð, út á óbyggðu svæði í mýri og hafi sú staðsetning sem og mikil úrkoma gert það að verkum að starfsmenn X hafi ekki fundið lekann strax. Um leið og lekin hafi uppgötvast hafi hins vegar verið gerðar ráðstafanir til að stöðva hann.

V bendir á að X beri ekki hlutlæga ábyrgð á tjóni sem verður vegna leka úr lögnum X heldur sé möguleg skaðabótaábyrgð eingöngu á grundvelli skaðabótareglna sem byggja á sök og beri M sönnunarbyrði um

að slík skilyrði séu uppfyllt. V telur ekki sannað að starfsmenn X hafi gert mistök eða sýnt saknæma háttsemi sem leiddi til tjóns fyrir M. V bendir á að starfsmenn X hafi ekki vitað af sprungu í lögnum sem olli leka í greint sinn og ósannað er að X hafi vanrækt viðhaldsskyldu sína. Leki hafi komið upp í lögnum frá árinu 1984 og sé líftími slíkra lagna 50-100 ár. Einungis ein bilun hafi verið skráð áður í lögninni og hafi það verið á árinu 2018 og mat á ástandi lagnarinnar við viðgerð vegna þeirrar bilunar hafi verið að hún væri í viðunandi ástand. Eftir lekann í september 2022 hafi hins vegar verið tekin ákvörðun um að endurnýja lögnina og gera ráðstafanir til að tengja notendur með öðrum hætti á meðan. V telur að viðhald lagnar hafi verið í samræmi við almennar verklagsreglur X og viðhaldsáætlun X. Einnig telur V að ekki hafi verið næg ástæða til þess að loka fyrir vatnsaðstreymi strax þar sem það hafi ekki fundist leki á lögn, sem og hafi slík lokun áhrif á fleiri notendur vegna neysluvatns og brunavarna. V telur því að starfsmenn X hafi viðhaft viðurkennt verklag við viðbrögð við vatnsleka í september 2022. Auk þess vísar V til þess að tjón M hafi þegar hlotist af vatni þegar vart varð við vatnslekann og verði það ekki rakið til viðbragða X eftir það heldur hafi það þegar orðið.

Í viðbótarathugasemddum M er bent á að V hafi ekki gert nokkra tilraun til að færa sönnur á staðhæfingar sínar og hafi V farið gegn fyrri yfirlýsingum sínum um að gögn yrðu lögð fram ef málið færi fyrir úrskurðarnefnd í vátryggingamálum, sbr. tölvupóst V dags. 22. nóvember 2022. Þannig ítrekar M að V beri hallann af því að ekki liggi fyrir sönnunargögnum til grundvallar staðhæfingum þess. Bent er á tímasett gögn frá M sem lýsi vel atburðarás. M bendir á til að taka af allan vafa um tímasetningar að leka hafi verið fyrst vart hinn 9. september 2022 og hafi X verið gert viðvart um þann leka strax. Ekki liggi fyrir gögnum um hvernig mat starfsmanna X var á niðurstöðum leiðnimælinga á vatni í upphafi, starfsmenn X hafi ekki gengið um svæðið og metið lagnir út frá því þrátt fyrir ályktun um að fráveitukerfi væri í lagi. M telur að leki hafi verið augljós af aðstæðum á vettvangi og tilvísun V til úrkomu sé haldlaus þar sem opinberar upplýsingar um veðurfar sýni að lítil úrkoma hafi verið dagana á undan 9. september 2022 og ekki heldur fram til 15. september sama ár en þá hafi engin úrkoma verið. M gerir einnig athugasemdir við röksemdir V varðandi það að ekki hafi lokað strax fyrir vatnslagnir vegna áhrifa á aðra að það hefði að minnsta kosti verið hægt að gera slíkar ráðstafanir tímabundið til að ráða fram úr því hvar leki var. Einnig vísar M því á bug að tjón hafi þegar orðið þegar vatn streymdi fyrst í kjallara húseignar við Jöfurbás og telur þá afstöðu sýna fálæti X og V. M ítrekar að vegna viðbragða X hafi tjón orðið meira en hefði þurft að verða. Einnig bendir V á að engin gögn liggi fyrir af hálfu X um ástand lagna og staðhæfing um að ástand hafi verið viðunandi árið 2018 sé ekki heldur studd gögnum. Þannig færir sönnunarbyrði á X um ástand lagna.

Í viðbótarathugasemddum V er bent á að veðurfarsyfirlit það sem M leggi fram með viðbótarathugasemddum sínum sé frá september 2023 en ekki september 2022 þannig að það sé ekki hægt að nota það við mat á aðstæðum í september 2022. Hvað framlagningu gagna varðar telur V að ekki gildi sömu reglur um málsmeðferð fyrir nefndinni eins og myndi gera fyrir dómstólum. Einnig ítrekar V að X beri ekki hlutlæga ábyrgð á tjóni sem verður vegna bilanna á lögnum. Einnig bendir V á að ekki sé sannað að ástand lagnar hafi verið óviðunandi og starfsmönnum X hafi verið það ljóst. Einnig ítrekar V mótmæli sín við því hvers konar tjón sé sannað af hálfu M. Einnig fylgja svör X við spurningum V við meðferð málsins.

Álit.

Í málinu er ágreiningur um hvort X beri skaðabótaábyrgð á tjóni sem M kveðst hafa orðið fyrir við vatnsleka að því er virðist frá 9. september 2022 þar til vatnsleki var stöðvaður um þremur sólarhringum síðar þegar varð vart við bilun í lögn X um 120 metra frá húseign þeirri sem lak inn í. Einnig benda gögn málsins til þess að vatn hafi myndast í polli fyrir utan húseignina.

Í málinu er ágreiningur um hvort starfsmenn X hafi vitað af aðstæðum sem leiddu til þess að lögn X gaf sig nálægt tjónsstað og hvort viðbrögð starfsmanna X við vatnsleka hafi verið viðunandi eða hvort í þeim hafi falist saknæm háttsemi sem geti leitt til skaðabótaábyrgðar X.

Í því sambandi verður að líta til þess að samkvæmt almennum sönnunarreglum hvílir sönnunarbyrði á þeim sem heldur því fram að annar beri skaðabótaábyrgð á tjóni hans. Það þýðir að M ber slíka sönnunarbyrði í þessu máli. M hefur haldið því fram að skorað hafi verið á X og V að leggja fram gögn sem styðji ályktanir þeirra um að rétt hafi verið brugðist við aðstæðum í september 2022 og þar sem slík gögn hafi ekki verið lögð fram færir sönnunarbyrði á X. Þegar litið er til allra gagna málsins og afstöðu aðila er hægt að taka undir það að M hafi ríka hagsmuni af því að hann fái aðgang að þeim gögnum sem fyrir liggja í málinu hjá V og afstaða V byggist á. Gögn þess eðlis voru send til

nefndarinnar með viðbótarathugasemdum V án skýringa á því hvers vegna þau gögn lágu ekki fyrir. Þetta telst þó ekki geta leitt til þess að sönnunarbyrði verði alfarið snúið við í málinu.

Af hálfu M hafa ekki verið lögð fram önnur gögn sem stafa frá öðrum en M sjálfum um að aðstæður hafi verið með þeim hætti í september 2022 að vinnubrögð starfsmanna X hafi verið þannig að þau hafi falið í sér frávík frá því sem almennar verklagsreglur gerðu ráð fyrir. Sönnunarbyrði hvílir sem áður segir á M hvað það varðar og verður skortur á gögnum af hálfu X ekki talinn létta þeirri sönnunarbyrði af M, eins og áður hefur verið rakið. Þær skýringar sem hafa verið lagðar fram á bilanagreiningu X og aðferða við hana hafa ekki verið hraktar með frekari gögnum eða áliti sérfræðinga. Verður M að bera hallann af slíkum sönnunarskorti og telst M því ekki hafa sýnt nægilega fram á að skilyrði skaðabótaréttar séu uppfyllt um skaðabótaábyrgð X vegna tjóns M. Ekki er því fyrir hendi réttur til greiðslu bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V miðað við þau gögn sem liggja fyrir nefndinni.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 23. janúar 2024.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir